

Sygn. akt: VU 2256/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku W. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej

na skutek odwołania W. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 7 kwietnia 2014 roku

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 7 kwietnia 2014 roku znak (...) w ten sposób, że stwierdza, iż W. T. nie pobrał nienależnego świadczenia – renty rodzinnej za okres od 01 czerwca 2013 roku do 31 sierpnia 2013 roku w łącznej kwocie 4.649,43 zł (cztery tysiące sześćset czterdzieści dziewięć złotych 43/100) i nie jest zobowiązany do zwrotu tego świadczenia oraz odsetek w kwocie 422,83 zł (czteryście dwadzieścia dwa złote 83/100) naliczonych za okres od 26 czerwca 2013 roku do 07 kwietnia 2014 roku

Sygn. akt VU 2256/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 07 kwietnia 2014 r., znak (...) stwierdził, iż wnioskodawca W. T. pobrał nienależnie świadczenie za okres od dnia 01 czerwca do 31 sierpnia 2013 r. w łącznej kwocie 4 649, 43 zł. i zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za powyższy okres wraz z odsetkami za okres od 26 czerwca 2013 r. do 07 kwietnia 2014 r., tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 422,83 zł..

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżący wskazał, iż w miesiącu wrześniu 2013 r. nadal był uczniem Szkoły Policealnej (...) w J., na co przedstawił stosowne zaświadczenie. Zachowana więc była ciągłość nauki, a miesiąc lipiec i sierpień są miesiącami wakacyjnymi, w których nie ma zajęć lekcyjnych. W szkole poinformowano skarżącego, iż ma ciągłość nauki na co szkoła może przedstawić stosowne zaświadczenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji i argumenty w niej przedstawione. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż jak wynika z pisma z dnia 05 lutego 2014 r. wnioskodawca ostatni raz na zajęciach był w maju 2013 r.. w miesiącu czerwca szkoła realizowała 11 godzin

lekcyjnych, na których wnioskodawca nie był obecny. W związku z powyższym renta rodzinna nie przysługuje za miesiąc czerwiec, lipiec, sierpień 2013 r.. Od miesiąca września 2013 r. skarżący jest uczestnikiem kursu „ angielski dla średnio zaawansowanych „ w (...) Szkole (...) w P..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. T., urodzony (...). Od dnia 01 lutego 2013 r. decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnioskodawca miał przyznane prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu F. T. do dnia 31 stycznia 2015 r. W decyzji o przyznaniu renty pouczono wnioskodawcę o okolicznościach powodujących ustanie bądź zawieszenie prawa do świadczeń.

(bezsporne)

Od dnia 01 lutego 2013 r. W. T. został przyjęty do grona słuchaczy (...) Policealnej Szkoły (...)w J. na kierunku technik informatyk. Nauka miała trwać cztery semestry, do stycznia 2015r..Zajęcia w szkole odbywały się w soboty i niedzielę, średnio dwa zjazdy w miesiącu, co drugi tydzień. W semestrze wiosennym roku szkolnego 2012/2013 przewidzianych było 11 zjazdów, pierwszy zjazd 23-24 lutego 2013 r., w kolejnych miesiącach po dwa zjazdy, ostatni 13-14 czerwca 2014 r.. W czerwcu zrealizowanych zostało 11 godzin lekcyjnych w dniach 08 i 14 czerwca 2013 r., na których wnioskodawca nie był obecny. Na dzień 09 i 15 czerwca 2013 r. przewidziane były egzaminy z przedmiotów: sieci komputerowe, język angielski zawodowy, podstawy przedsiębiorczości. Dniem zakończenia zajęć edukacyjnych był dzień ostatniego egzaminu semestralnego. Zgodnie ze statutem szkoły słuchacz miał prawo przystąpić do egzaminu semestralnego z każdego przedmiotu, na którym jego frekwencja wynosiła co najmniej 50 % oraz z którego zaliczył na ocenę pozytywną obowiązkową pracę kontrolną. Statut szkoły przewidywał również możliwość powtarzania semestru przez słuchaczy w przypadkach uzasadnionych sytuacją życiową lub zdrowotną jak również możliwość skreślenia z listy słuchaczy osoby, która nie uzyskiwała 50 % obecności w co najmniej dwóch miesiącach nauki. Wnioskodawca złożył pracę kontrolną tylko z języka angielskiego i nie przystąpił do żadnego z wymaganych egzaminów semestralnych w wyznaczonym terminie, ani w terminach późniejszych. Wobec powyższego decyzją Rady Pedagogicznej z dnia 22 czerwca 2013 r. nie otrzymał promocji na semestr programowo wyższy.

Wnioskodawca, po przerwie wakacyjnej, kontynuował naukę w powyższej szkole na kierunku technik informatyk od 01 września 2013 r. na I semestrze, w ramach powtarzania semestru. Z dniem 07 listopada 2013 r. wnioskodawca zrezygnował z nauki w powyższej szkole. Oprócz miesiąca czerwca i października 2013 r. ubezpieczony uczestniczył w zajęciach programowych, z frekwencją 50 % i większą.

Od września 2013 r. skarżący był uczestnikiem kursu „ angielski dla średnio zaawansowanych „ w (...) Szkole (...) w P..

W oparciu o powyższe organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której zobowiązywał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń od czerwca do sierpnia 2013 r. wraz z odsetkami w łącznej wysokości 5072, 26 zł..

Dowód: akta ubezpieczeniowe- pismo z dnia 05 lutego 2014 r., k. 16; zaświadczenie o rezygnacji z nauki, k. 23; zaświadczenie o rozpocz. kursu angielskiego, k. 25; decyzja z dnia 07 kwietnia 2014 r., k. 26; zeznania wnioskodawcy- nagranie audio-video- 00:05:51-00:19:49; pismo z dnia 26 listopada 2014 r. z dokładnym planem zajęć i datami zjazdów, k. 17-24; statut szkoły.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.) osoba, która nienależnie

pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Świadczenie nienależnie pobrane w rozumieniu cytowanego artykułu to świadczenie pobrane przez osobę, której można przypisać określone cechy dotyczące stanu świadomości (woli) lub określonego działania (zaniechania). Nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 u.e.r.f.u.s., to świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części (świadczenie nienależne, nieprzysługujące) na skutek okoliczności leżących po stronie ubezpieczonego.

Dla oceny obowiązku zwrotu przez ubezpieczonego świadczeń nienależnie pobranych decydujące znaczenie ma ocena stanu jego świadomości co do zasadności pobierania świadczenia, w tym w szczególności jego zamiar - działanie w złej wierze, z premedytacją, zła wola.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 w/w ustawy dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia. Wymóg ukończenia nauki w szkole wiąże się z formalnym wymogiem utraty statusu ucznia lub studenta, który następuje poprzez ukończenie szkoły bądź skreślenia z listy uczniów lub studentów. Do tego czasu nie dochodzi do utraty tego statusu, bez względu na sposób pobierania nauki, jej pozytywnych rezultatów, powtarzania semestrów czy przerw w nauce z powodu urlopów zdrowotnych. Jedynym warunkiem prawa do renty rodzinnej jest kontynuowanie nauki i ograniczenia wiekowe, a organ rentowy nie jest uprawniony do ustalania prawa do renty rodzinnej na podstawie uczestniczenia przez uprawnionego w zajęciach szkolnych, bowiem ustawową przesłanką ustania prawa do tego świadczenia jest ukończenie nauki w szkole, a nie sposób jej pobierania.

W konsekwencji w orzecznictwie sądów przyjmuje się, że pojęcie "kontynuowania nauki" powiązane jest z zachowaniem przez ucznia uprawnionego do świadczenia rentowego praw uczniowskich (studenckich), czy to w okresie faktycznego pobierania, czy też niepobierania nauki w szkole. Nie przestaje być uczniem osoba, która przez jakiś czas nie uczestniczy w zajęciach szkolnych czy też nie wypełnia innych regulaminowych obowiązków, a nie została skreślona z listy uczniów. Kontynuowaniem nauki są również niektóre przerwy w jej pobieraniu (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2012 r., III AUa 351/12, LEX nr 1223384; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2013 r., I UK 471/12, LEX nr 1308053). Oczywistym jest, iż nie chodzi tylko o formalne legitymowanie się statusem ucznia poprzez zapisanie się do szkoły, które służyć ma jedynie uzyskaniu prawa do renty rodzinnej, jeżeli ubezpieczony nie wykonuje faktycznie obowiązków objętych programem nauczania, a więc nie uczęszcza do szkoły, nie uzyskuje zaliczeń, nie przystępuje do egzaminów.

Na gruncie niniejszej sprawy sporną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia Sądu było ustalenie czy po stronie wnioskodawcy istnieje obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w postaci renty rodzinnej od dnia 01 czerwca do 31 sierpnia 2013 r. w łącznej kwocie 4 649, 43 zł. wraz z odsetkami za okres od 26 czerwca 2013 r. do 07 kwietnia 2014 r., tj. do dnia wydania decyzji w kwocie 422,83 zł.. Organ rentowy twierdził, że świadczenia są nienależnie pobrane, bowiem ubezpieczony w miesiącu czerwcu 2013 r. nie uczestniczył w żadnych zajęciach szkolnych, a od września był uczestnikiem kursu „angielski dla średnio zaawansowanych „ w (...) Szkole (...) w P.. Wnioskodawca podnosił natomiast, iż od września 2013 r. kontynuował naukę w Szkole Policealnej (...), a miesiąc lipiec i sierpień były miesiącami wakacyjnymi.

Bespornym było, iż w decyzji z dnia 11 lutego 2013 r. o przyznaniu renty rodzinnej w pkt VIII. 2 pouczono wnioskodawcę, iż renta rodzinna przysługuje pod warunkiem kontynuowania nauki i nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia. Bezspornym także było, iż pomimo absencji ubezpieczonego na zajęciach szkolnych w miesiącu czerwcu

2013 r., z dniem 01 września 2013 r. kontynuował on naukę w Szkole Policealnej (...) w J. na kierunku technik informatyk w ramach powtarzania semestru I do czasu rezygnacji z nauki, tj. dnia 07 listopada 2013 r.. Wynika to z treści pisma z dnia 05 lutego i 05 marca 2014 r., którym organ rentowy dysponował wydając zaskarżoną decyzję.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, w szczególności z akt ubezpieczeniowych, zeznań wnioskodawcy, treści pisma z dnia 26 listopada 2014 r. Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego przedstawionego w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy nie wykazał, iż wolą ubezpieczonego było świadome działanie kontynuowania nauki jedynie w celu uzyskania prawa do renty rodzinnej. Prawa do powyższego świadczenia nie pozbawia w myśl obowiązujących przepisów fakt nieuczestniczenia skarżącego w miesiącu czerwcu 2013 r. w zajęciach szkolnych. Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego jakoby w nauce wnioskodawcy nastąpiła przerwa, która- nawet gdyby zaistniała- zgodnie z prezentowanym orzecznictwem nie pozbawia danej osoby statusu ucznia. Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję pominął fakt, iż jak wynika ze statutu szkoły, szkoła posiada okres wakacyjny, czyli tzw. przerwę wakacyjną w miesiącach lipiec- sierpień. Po przerwie wakacyjnej z dniem 01 września 2013 r. skarżący nadal kontynuował naukę, powtarzając I semestr, do czego miał prawo zgodnie ze statutem szkoły, po uzyskaniu zgody dyrektora. Formalnie W. T. przestał być słuchaczem Szkoły Policealnej (...) z dniem 07 listopada 2013 r., kiedy sam zrezygnował z nauki. Powyższe oznacza, iż do tego czasu kontynuował naukę, uczestniczył w zajęciach osiągając 50 % i więcej frekwencji i czynił starania w celu jej ukończenia co oznacza, iż spełniał przesłanki do pobierania renty rodzinnej w myśl art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach, a co za tym idzie pobrane w miesiącach od czerwca do sierpnia 2013 r. świadczenie w postaci renty rodzinnej nie jest świadczeniem nienależnie pobranym w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej i wnioskodawca nie jest zobowiązany do jego zwrotu.

W konsekwencji, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kodeksu postępowania cywilnego

zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 7 kwietnia 2014 roku znak (...) w ten sposób, że stwierdził, iż W. T. nie pobrał nienależnego świadczenia - renty rodzinnej za okres od 01 czerwca 2013 roku do 31 sierpnia 2013 roku w łącznej kwocie 4.649,43 zł (cztery tysiące sześćset czterdzieści dziewięć złotych 43/100) i nie jest zobowiązany do zwrotu tego świadczenia oraz odsetek w kwocie 422,83 zł (czteryście dwadzieścia dwa złote 83/100) naliczonych za okres od 26 czerwca 2013 roku do 07 kwietnia 2014 roku.